

De nye tekstrekkene

Anbefalt av Tankesmia Bedehusforsamlingar

Litt historikk

Ordningen med faste tekster for hver søndag er meget gammel. Den har sin bakgrunn i synagoge-gudstjenestens ordning for lesning av Skriften, men innebærer likevel en fornyelse, da tekstrekken kun hadde tekster fra det nye testamente. Det var to tekster for hver søndag, en fra evangeliene (evangelietekst) og en fra et av brevene (episteltekst).

De såkalte «gamle tekster» (1. tekstrekke i den gamle ordning) går helt tilbake til 300-tallet, og har vært felles i alle kirker verden rundt. Denne tekstrekken var den eneste i Norge fram til 1889.

I 1889 ble det tatt i bruk en ny tekstbok i Den norske kirke, med tre tekstrekker. 1. tekstrekke var en videreføring av den gamle tekstboken, mens 2. og 3. tekstrekke var nye.

I 1918 ble 2. og 3. tekstrekke lettere revidert. Tema for de ulike søndagene var imidlertid det samme, og 2. og 3. tekstrekke hadde derfor ofte paralleltekster eller andre tekster over samme tema. Fortsatt var det bare evangelietekst og episteltekst.

Opp gjennom historien har det blitt lagt til flere helligdager, noen av søndagene eller helligdagene har blitt flyttet, og det har også vært endring av tekster for noen av søndagene. Men endringene må likevel sies å være små, og ånden i endringene bryter ikke med den opprinnelige ordningen.

I 1977 kom en ny tekstbok, *Kirkeårets Tekster*. Der gikk man over fra tre til to tekstrekker. Den 1. tekstrekken var fortsatt en videreføring av de gamle tekster, og 2. tekstrekke hadde fortsatt tekster over samme tema som 1. rekke. Den største forandringen var derimot at det var lagt til en gammeltestamentlig tekst for hver søndag. Dette innebar at man nå hadde 3 tekster, to lesetekster (gammeltestamentlig tekst og episteltekst) og en prekantekst (evangelieteksten), for hver søndag.

Men til tross for denne relativt omfattende endring, så brøt ikke tekstboken fra 1977 med de historiske tekstrekkene. Tema og tekster ble videreført i samme ånd som tidligere.

Ny trend

Tekstboken fra 2010 innebærer imidlertid et fullstendig brudd med historien. Man forlater «de gamle tekstene» (1. tekstrekke i den gamle ordning) og komponerer tre helt nye tekstrekker. Og motivasjonen er klokkeklar. Man vil bort fra både tema og ordlyd i mange av de gamle tekstene, for det passer ikke lenger å forkynne det som står der.

Det er mange gode intensjoner om mer sammenheng mellom tekstene fra søndag til søndag osv, som i seg selv ikke er så problematisk, men det er samtidig åpenbare og mer skjulte, bevisste endringer, som er alvorlige.

1. Alvoret i Guds hellighet fjernes

Tekster om Guds hellighet, syndens følger og Guds dom er i stor grad borte. Bots og bededag og domssøndagen er fjernet eller fullstendig endret, noe som er symptomatisk for de nye tekstrekkene. Adventstiden er også sterkt endret, med mindre vekt på Jesu gjenkomst. Tekstene skal ikke som nå være tekster til vekking og advarsel og se fram mot Jesu gjenkomst, men være fulle av håp og forventning om fred og rettferdighet.

2. Inkluderende språk og tekster

I redegjørelsen for arbeidet med de nye tekstrekkene står det klart og tydelig at tekstene skal ha en inkluderende språkbruk og fremme likestilling mellom kjønnene. Flere tekster skal handle om kvinner, og en skal tone ned tekster som framstiller Gud som herre og konge. Dette innebærer også en svekkelse av tekster om Guds hellighet og myndighet. På samme måte skal tekster som framstiller Gud som autoritet, som bruker ord som Faderen og Sønnen, samt andre ord som uttrykker mandighet, ha mindre plass. Det samme gjelder tekster som klart markerer forskjell mellom mann og kvinne, underordning osv. Slike tekster skal erstattes med andre tekster som gir mer inntrykk av likestilling mellom mann og kvinne.

Andre folkeslag og religiøse grupperinger skal framstilles på en positiv måte (Ismael, filistrene osv), dvs at en skal ha tekster som inkluderer muslimer og palestinere og som kan brukes til å omtale dem positivt.

3. Snevrere og mer «positive» tema

Når man har satt opp tekster som skal ha et sammenhengende tema, med begrunnelsen at de tidligere tekstrekkene var usammenhengende, så utelater man også en rekke tema som var vesentlige i de tidligere tekstrekkene. Det er ikke til å komme bort fra at de nye tekstrekken er snevrere i tema, de er ensidige i sitt "positive" mål, og de er mer sentrert mot vårt jordiske liv enn mot døden og dommen.

Tekstene er fortsatt Guds ord, og en god predikant kan jo tale godt og sant ut fra alle tekstene. Men en sann forkynner vil nok savne viktige og sentrale tema som ikke blir berørt i løpet av et år. Det er det mest alvorlige med de nye tekstrekkene. Det vil gi opphav til mer av «den tause vranglære», at det i Skriften forties som ikke passer i tiden, men som vi kanskje mest av alt trenger å høre.

På denne bakgrunn vil vi anbefale at bedehusforsamlingene bruker de gamle tekstrekkene, f.eks. de som vi finner i de første utgaver av NB 88, eller i Bibelen fra 1930.

Du finner de anbefalte tekstrekkene også på denne web-siden.

Skrevet av Per Bergene Holm

Mai 2017